

Yhteinen kalastuspolitiikka uudistuu: kestävä enimmäistuotto

Miksi uusi toimintatapa perustuu kestävään enimmäistuottoon vuoteen 2015 mennessä?

EU:n kalakannoista 75 prosenttia on liikakalastettuja. Maailmanlaajuisesti luku on keskimäärin 25 prosenttia. Liikakalastus EU:n alueella vahingoittaa kalakantoja, johtaa saaliiden epävarmuuteen ja heikentää kalastusalan kannattavuutta. Kalakantojen heikkeneminen pienentää saaliita, mikä vuorostaan lisää kalastusta edelleen. Liikakalastus koskee nykyään eniten pieniä ja vähemmän arvokkaita kaloja, sillä niitä heitetään usein takaisin mereen. Syynä on kalojen vähäinen kaupallinen arvo tai se, että ne ovat alle vähimmäiskoon.

Tästä noidankehästä pyritään pois kestäväen enimmäistuoton avulla. Kestävällä enimmäistuotolla tarkoitetaan suurinta mahdollista saalista, joka tietyistä kalakannasta voidaan määrittelemättömänä ajanjaksona pyytää ilman, että kyseinen kanta kärsii. Siihen perustuva kalakantojen hoito tarkoittaa siirtymistä pienten kantojen epätoivoisesta kalastuksesta sellaisten kalojen pyytämiseen, joita on runsaasti. Sen ansiosta kannat kasvavat, mikä puolestaan tarkoittaa pyyntikapasiteetin, voittomarginaalien ja sijoitusten tuoton kasvua. Toisin sanoen myös kalastusalan tulot kasvaisivat. Koska saaliina saadut kalat olisivat suurempia, niiden markkinahinta kilogrammaa kohden olisi korkeampi, ja koska vetokertaa kohti tulisi vähemmän vähimmäiskoon alittavia kaloja, niitä heitettäisiin vähemmän pois. Lisäksi kalastusalan polttoainekulut ja hiilipäästöt vähenisivät, sillä on nopeampaa pyytää tonni kalaa runsaasta kuin niukasta kannasta. Terveiden kalakantojen ansiosta myös EU:n kuluttajilla olisi enemmän valinnanvaraa.

EU sitoutui jäsenvaltioineen kestäväen enimmäistuoton tavoitteisiin lähes kolmekymmentä vuotta sitten Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksella (1982). Sitoutuminen on sittemmin uudistettu YK:n kalakantasopimuksella vuonna 1995, Johannesburgin julistuksella vuonna 2002 ja Nagoyassa järjestetyssä konferenssissa vuonna 2010. Useat EU:n tärkeät kansainväliset kumppanit, kuten Yhdysvallat ja Australia, ovat jo ottaneet askeleita kohti kestäväen enimmäistuottoa, mutta EU on jäänyt asiassa jälkeen.

Miten kestäväen enimmäistuottoon päästään EU:n kalastustoiminnassa?

Kestäväen enimmäistuottoon perustuva kalakantojen hoito onnistuu parhaiten monivuotisilla suunnitelmilla. Kalakantojen vakaus vuodesta toiseen saavutetaan parhaiten siten, että kalastuskuolevuus vahvistetaan suunnitelmalla. Monivuotisissa suunnitelmissa kalojen kuolevuus olisi vahvistettava tasolle, jolla kannat aikaa myöten kasvaisivat.

Mitä EU:ssa on tähän mennessä tehty kestäväen enimmäistuoton saavuttamiseksi?

Useat jo voimassa olevat pitkän aikavälin hoitosuunnitelmat perustuvat kestäväen enimmäistuoton periaatteelle. Komissio on vuodesta 2010 lähtien perustanut vuosittaisia TACEja ja kiintiöitä koskevat ehdotuksensa tieteellisille lausunnoille ja siihen, että kestävä enimmäistuotto saavutettaisiin viimeistään vuonna 2015. Euroopan kalastusallalla onkin osoitettu, että kestäväen enimmäistuottoon siirtyminen on mahdollista, sillä se on jo saavutettu 11 kannan kohdalla. Ne ovat Skagerrakin, Kattegatin, Itämeren, Englannin kanaalin länsiosan ja Kelttienmeren meriantura, Pohjanmeren ja Rockallin kolja, Pohjanmeren, Skotlannin länsipuolen ja Kelttienmeren silli, Espanjan ja Portugalin

rannikon lasikampela ja Pohjanmeren keisarihummeri. Kaikkia näitä kantoja kalastetaan nykyisin kestäväällä tavalla, ja samalla sekä puretut saaliit että kalastajien ja rannikkoyhteisöjen tulot ovat kasvaneet. Lisäksi useat muut kannat ovat jo lähellä vuoden 2015 kestävästä enimmäistuotosta. Itäisen Itämeren turska on malliesimerkki siitä, miten kalastuksessa on päättäväisellä toiminnalla voitu siirtyä vakavasta liikakalastuksesta kestävään hyödyntämiseen, minkä ansiosta kiintiöitä voidaan kasvattaa vuosi vuodelta.

Miten kestävästä enimmäistuotosta päästään sellaisten lajien kohdalla, joista on vain vähän tietoja?

Kestävästä enimmäistuotosta määrittämiseksi tarvitaan luotettavia tietoja kalastuksesta. Tietoja on tarkoitus saada uudistukseen kuuluvan kahden seuraavan toimenpiteen avulla: kaikkia saaliita koskisi purkamisvelvollisuus (arviot poisheitettyjä saaliita koskevista tiedoista eivät enää riittäisi) ja lisäksi tutkijoiden ja kalastajien olisi tehtävä enemmän yhteistyötä. Näiden toimenpiteiden avulla saaliista saataisiin luotettavampia tietoja, jotka vuorostaan parantaisivat kestävästä enimmäistuotosta määrittämiseksi tarvittavaa tietopohjaa.

Miten kestävä enimmäistuotto toimii sekakalastuksessa?

Sekakalastuksessa hyödyntämisen enimmäismäärät olisi vahvistettava haavoittuvimman kannan mukaan myös saman kalastuksen yhteydessä saatavien kaikkien muiden kalojen osalta. Tämä on ainoa keino varmistaa, että kestävä enimmäistuotto saavutetaan kaikille kalastuksen kannoille. Esimerkiksi merianturoiden kestävästä enimmäistuotosta saavuttamiseksi on säänneltävä punakampeloiden (ja muiden sivusaaliiden) kalastusta. Tämän vuoksi punakampelan kalastuskuolevuus voi olla pienempi kuin sen kestävä enimmäistuotto. Samalla kalastajat voivat vähentää kalastuksen vaikutusta haavoittuvimpiin lajeihin käyttämällä valikoivampia pyydyksiä. Valikoivat pyydykset ovatkin osa monivuotisia suunnitelmia ja teknisiä toimenpiteitä, ja jäsenvaltiot voivat alueellistamisen avulla soveltaa niitä tietyn kalastuksen tarpeisiin.

Monissa kalastuksissa haavoittuvin kalakanta on myös kaikkein arvokkain. Tämä pätee esimerkiksi turskaan valkokalojen kalastuksessa ja merianturoihin kampelankalastuksessa. Sekakalastusten kalastusmahdollisuuksien vahvistamiseksi on määritettävä kaikkien kantojen kestävästä enimmäistuotosta, joita kansainvälinen merentutkimusneuvosto (ICES) laatii parhaillaan.

Kestävä enimmäistuotto kansainvälisesti

EU:n on kansainvälisissä yhteyksissä noudatettava samoja periaatteita kuin unioninkin alueella. Kun komissio toimii EU:n nimissä, se pyrkii neuvottelukannassaan tuomaan esiin kestävästä enimmäistuotosta tavoitteen, jonka se perustaa tieteellisiin lausuntoihin ja aineistoihin.

Mitä voimme tehdä heti?

Yleisesti ollaan sitä mieltä, että keskipitkällä aikavälillä kestävä enimmäistuotto varmistaa ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävästä kehityksen. Ongelmana on, miten tähän tavoitteeseen päästään. Komissio on sitoutunut auttamaan kalastusalaa ja rannikkoyhteisöjä sopeutumaan muutokseen. Tästä syystä se on antanut ehdotuksen vahvasta Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta, jolla olisi laajat rahoitusmahdollisuudet tukea esimerkiksi

- kalastusalaa kehittämään valikoivampia pyyntimenetelmiä
- alusten omistajia ja kalastajia osallistumaan valikoivuustesteihin
- kalastusalan sosiaalista vuoropuhelua jäsenvaltioissa ja niiden kesken ajatusten vaihtamiseksi ja parhaiden käytänteiden löytämiseksi
- koulutusta ja ammattipätevyyttä innovatiivisten pyydysten käyttöön
- pienimuotoista kalastusta harjoittavia kalastajia laajentamaan osaamistaan
- kalastusalaa keräämään sekä biologisia että sosioekonomisia erityisiä tietoja
- markkinointialoitteita tuotemerkkien, kuten ”kestävän enimmäistuoton piiriin kuuluva kalalaji” kehittämiseksi
- kalastajia osallistumaan aktiivisesti alueellistamiseen tekemällä ehdotuksia siitä, miten kestävä enimmäistuotto voidaan saavuttaa viimeistään vuonna 2015.